

Lunds Tingsrätt

För vidarebefordran till

INKOM: 2022-01-12
MÅLNR: B 1797-21
AKTUELL: 143

Hovrätten över Skåne och
Blekinge

Lund 2022-01-12

ÖVERKLAGANDE i mål nr B 1797-21

Klagande: Philip Grahn

Motpart: Södra Skånes åklagarkammare m.fl.

Överklagad dom: Lunds tingsrätts dom från 2021-12-29 i mål B 1797-21 och

Överklagat beslut: Lunds tingsrätts beslut 2021-12-21 i samma mål

I egenskap av offentlig försvarare och ombud för Philip Grahn får jag härmed framföra följande

YRKANDE beträffande domen

Philip Grahn yrkar i första hand att hovrätten, med ändring av tingsrättens dom, bedömer gärningen som synnerligen grov misshandel och grovt vållande till annans död samt bestämmer påföljden till ett avsevärt kortare fängelsestraff.

I andra hand yrkas att gärningen ska bedömas som dråp och att fängelsestraffets längd sätts ner.

Under alla förhållanden yrkas att påföljden bestäms till ett kortare fängelsestraff än 16 år.

YRKANDE beträffande beslutet

Philip Grahn yrkar att hovrätten, med ändring av tingsrättens beslut, beslutar att överprövning av det rättspsykiatriska utlåtandet ska göras, dvs. att hovrätten inhämtar yttrande från Socialstyrelsens rättsliga råd samt att Philip Grahn, för det fall att förutsättningar skulle visa sig föreligga, istället för fängelse överlämnas till rättspsykiatrisk vård oavsett rubricering i skuldfrågan.

GRUNDER

Tingsrätten har bedömt att den i målet aktuella gärningen ska rubricera som mord och att det har förelegat ett avsiktsuppsåt. Det görs gällande att Philip Grahns, i gärningsögonblicket, har saknat uppsåt. Våldet skedde i ett snabbt förlopp i samband med en konflikt. I det ögonblick han sträckte sig efter hammaren hade målsäganden bitit tag i hans finger. Detta orsakade honom stark smärta, vilket kan ha påverkat hans omdöme samt tankeförmåga och det görs gällande att det inte är utrett att det var ett medvetet val han gjorde. Det är inte styrkt att Philip Grahns hade för avsikt att döda eller föreställde sig att en dödlig effekt var praktiskt taget oundviklig. Därmed ska han inte dömas till ansvar vare sig för mord eller dråp, utan han ska i stället dömas för synnerligen grov miss-handel och grovt vållande till annans död, varvid fängelsestraffets längd ska sättas ner avsevärt.

För det fall att hovrätten anser att uppsåt i någon form har förelegat görs gällande att det finns förutsättningar att bedöma gärningen som dråp. Detta utifrån att det varit fråga om ett snabbt händelseförlopp och att Philip Grahns agerande bör förstås i det sammanhang att han upplevt att han blivit utsatt för provokation av målsäganden utifrån att han i konfliktens inledande skede blivit angripen av henne när han försökt att få ut henne ur husbilen.

Om hovrätten anser att gärningen ska bedömas som mord finns skäl att bestämma fängelsestraffets längd till kortare tid än 16 år. Det görs gällande att det, i så fall, har förelegat ett likgiltighetsuppsåt och inte ett avsiktsuppsåt, vilket påverkar straffvärdet i sänkande riktning.

Vidare görs gällande att hänsyn ska tas, i bedömning av straffvärdet, till hur konflikten uppstod och vad som skedde i det inledande skedet, dvs. att Philip Grahns försökte avvärja konflikten när målsäganden inledde den fysiska konfrontationen och angrep honom (29 kap. 3 § första stycket 5 p brottsbalken). Därtill görs gällande att det finns stöd för att Philip Grahns haft nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande vilket också ska beaktas som en förmildrande omständighet (29 kap. 3 § första stycket 2 p brottsbalken). Slutligen ska 29 kap. 5 § första stycket 5 p brottsbalken beaktas vid straffmätningen utifrån att Philip Grahns har lämnat upplysningar som varit av väsentlig betydelse för utredningen av brottet. Härvid ska särskilt noteras att polisen Joakim K Olsson uppgav att det var tveksamt om påsarna i dammen hade hittats om inte Philip Grahns berättat var han slängt dem.

Vad gäller tingsrättens bedömning av skadestånden godtas bedömningen, oavsett rubricering, för samtliga av de fyra efterlevande.

Grunden för det överklagade beslutet

Vad gäller det rättsmedicinska utlåtandet begärdes i tingsrätten att ett yttrande skulle inhämtas från Socialstyrelsens rättsliga råd då det, enligt försvarets mening, förelåg brister i densamma. Begäran avslogs i beslut från tingsrätten den 21 december 2021, varför det yrkas att hovrätten nu ska bifalla yrkandet om att överprövning av det rättspsykiatriska utlåtandet ska ske. Grunderna för begäran framkommer av **bilaga A**.

Utifrån att uppgifterna i det rättspsykiatriska utlåtandet är sekretessbelagda hemställs om att bilagan ska sekretessbeläggas.

BEVISNING

Muntlig

Förhör med Philip Grahn och

Förhör med vittnet Joakim K Olsson. Åberopas till styrkande av att Philip Grahn lämnat upplysningar som varit av väsentlig betydelse för utredningen av brottet.

Presentationsform: Uppspelning av förhören från tingsrätten

Lund som ovan

Maria Grosskopf
Advokat

Bilaga A

Philip Grahn är misstänkt, och i tingsrätten dömd, för ett mycket allvarligt brott varför det är av stor vikt att förutsättningarna för en korrekt påföljd utreds tillfullo.

Philip Grahn har framfört att han upplevde att han inte blev lyssnad på när den rättspsykiatriska utredningen gjordes, utan att samtalen kändes stressade samt att han inte fick så många frågor utan att orden snarare lades i munnen på honom. Han uppger även att han endast vid ett tillfälle, i början av vistelsen på den rättsmedicinska utredningsenheten, fick några korta frågor kring de röster som han ibland upplever sig höra och att han kände att det inte togs på allvar. Detta återspeglas i att rösthallucinationerna endast nämns kort i den medicinsk-psykiatriska delen av utredningen och inte alls i de andra tre delutredningarna. Det är speciellt intressant utifrån att det står i den psykologiska delutredningen (s. 5) att Philip Grahn uppvisar vissa tecken både inom autismspektrumet och den personlighetsstrukturella sfären, primärt schizoida och borderlinedrag. Det nämns inte om de röster som Philip Grahn ibland hör har tagits med i denna bedömning. Inte heller resoneras det kring hur de schizoida- och borderlinedragen samverkar och eventuellt påverkar varandra eller vad de innebär för Philip Grahns förmåga att exempelvis kontrollera sitt handlande.

Slutsatsen i den psykologiska delutredningen (s.7) är att Philip Grahns beteende och psykologiska tillstånd inte bedöms vara i paritet med en allvarlig psykisk störning vid gärningstillfället eller undersökningstillfället. Begreppet ”vara i paritet” inger viss osäkerhet kring innebörden av begreppet. Det görs gällande att det är oklart hur nära en allvarlig psykisk störning han är, dvs. om det är flera kriterier som saknats, eller om det inte har varit uppfyllt på någon punkt.

I delen som avser socialutredningen har Philip Grahns psykosociala funktionsförmåga utretts. Begreppet förklaras i utredningen att avse en persons förmåga till naturlig växelverkan med sitt sociala nätverk, förmåga att klara av ett arbete, att vara delaktig i samhället och att klara av vardagliga göromål. Begreppet innefattar såväl den psykiska som den sociala funktionsförmågan och utgör *en vägledning för att bedöma om en psykisk störning är allvarlig till sin grad* (s. 6). Utifrån denna skrivning synes det ha funnits en störning och att graden av den har bedömts. Det anges dock inte vilken art av störning det i så fall har varit fråga om och inte heller hur gradindelningen görs eller hur nära en allvarlig psykisk störning den varit.

I socialutredningen anges dock att Philip Grahns psykosociala funktionsnivå vid tiden för gärningen var låg och det är noterat faktorer som skulle kunna tala för att det förelåg en allvarlig psykisk störning vid gärningstillfället (s. 6-7). Det finns således omständigheter som talar i den riktningen.

Det anges även att alkoholkonsumtion bedöms svara för "en del" av Philip's sänkta fungerande. Det står emellertid inte vad i övrigt som bedöms svara för det, vad som utgör den/de andra del/en/delarna i den sänka funktionen.

Den sammanfattade slutsatsen i socialutredningen är att den psykosociala funktionsnivån talar emot en allvarlig psykisk störning. Härvid ska noteras att "talar emot" inte är ett uttryck som inger en absolut säkerhet utan begreppet får, som alltid inom juridiken, tolkas som att andra möjligheter inte kan uteslutas.

Vad gäller den medicinsk-psykiatriska delutredningen står noterat att Philip Grahns suicidtankar bedöms vara ett sätt att kommunicera kraftiga skuldkänslor snarare än genuin suicidplanering (s. 5). Detta trots att det i omvårdnadsutredningen framgår att Philip Grahn uttryckt suicidtankar och att utredande läkare beslutade om tillsyn var femtonde minut den 13 december 2021, dvs. kort innan Philip Grahn lämnade utredningsenheten och utlåtandet färdigställdes. Det ter sig märkligt att ange att suicidtankarna inte bedöms vara allvarliga men ändå besluta om tillsyn var femtonde minut. Det görs gällande att denna omständighet styrker Philip Grahns uppgifter om att han inte fullt ut blev lyssnad på.

Ändamålet med ett rättspsykiatriskt utlåtande är att utreda om den misstänkte har begått gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning. Emellertid kan utlåtandet även användas som underlag för bedömning av om 29 kap. 3 § första stycket 2 p brottsbalken ska beaktas, jmf. Högsta Domstolens dom från 14 juli 2016 i mål B 379-16. I det aktuella målet framgick av det rättspsykiatriska utlåtandet att det inte förelåg en allvarlig psykisk störning. Högsta Domstolen använde emellertid de undersökningsfynd som gjorts i utlåtandet i bedömningen av uppsåt och straffvärde. I domen konstaterade Högsta Domstolen att en psykisk störning, som inte är allvarlig, måste ges stor betydelse i bedömningen om av om likgiltighetsuppsåt föreligger. Hänsyn togs också till vad som var känt om den psykiska störningen i bedömning av straffvärdet.

Utifrån stycket ovan görs gällande att det rättspsykiatriska utlåtandet i förevarande mål inte utgör ett komplett underlag för att göra en korrekt bedömning av uppsåt och straffvärde. Detta utifrån att undersökningsfynd anges, men det saknas en analys och reflektion över vad de innebär och över hur de samverkar. Därmed är det oklart vilken tyngd de ska ges och det är av vikt att ett förtydligande sker.

Sammanfattningsvis görs gällande att samtliga redogjorda brister och vagheter utgör skäl för överprövning.

